

IN MEMORIAM

PROF. STANISLAV KREGAR

Da i nije naš časopis dvije godine na naslovnoj stranici nosio njegov crtež oltara pravo bi bilo da se barem kratko osvrne na njegov prijelaz u bolji život. Kritičari i povjesničari umjetnosti smatraju da je s Kregarom otišao od nas najveći slovenski suvremeni slikar a posebno je značajno da je, iako svećenik, god. 1971. primio za svoje životno djelo najveću »Prešernovu nagradu«. Neprisporodivo veću je, uz pomoć naših molitava, dobio od onoga koji je sama Ljepota, a mi ćemo još dugo žaliti što više nije među nama živ izvanredni i neobično marljivi umjetnik-svećenik. Malo ih je u cijeloj Crkvi našeg vremena koji su poput pok. Kregara svojim životom i radom ispunili preporuku II vat. sabora: »Svi umjetnici, dakle, koji potaknuti svojom nadarenošću kane slaviti Boga u svetoj Crkvi, neka se uvijek sjećaju da je njihova djelatnost na neki način sveto nasljedovanje Boga Stvoritelja i da su njihova djela određena za katolički kult, za duhovno uzdizanje, pobožnost i vjersku poduku vjernika« (SC 127).

Pokojni se rodio iz umjetnički nadarene obitelji u št. Vidu kod Ljubljane 10. X 1905. Gimnaziju je svršio u velikom Jegličevu zavodu svoga rodnog mjesta, teologiju u Ljubljani i zatim ga je biskup Jeglič poslao u Prag na Umjetničku akademiju gdje je boravio pet godina. Odmah je bio postavljen za profesora crtanja na spomenutoj gimnaziji gdje je ostao do njezina zatvaranja god. 1945. Sav se posvetio umjetnosti, naročito crkvenoj, tako da je registrirano preko 600 njegovih djela, kojima treba pribrojiti nebrojene oltarne slike, freske i bojadisane prozore u mnogim crkvama po cijeloj Sloveniji i drugdje. Kao član Biskupskog vijeća za umjetnost odlučno je uplivao da, nakon velikog umjetnika Plečnika, Kralja i suprugâ Vurnik, Slovenija prednjači na polju suvremene i umjetničke adaptacije i ukrašavanja starih i novih crkava. Kregaru se uvijek posebno posrećilo da izabere najprikladnije tonove boja za oslikavanje golih crkvenih zidova. Njegov se upliv protegao i na jug, a malo je kome poznato da je još kao bogoslov narisao lik sv. Ivana evanđeliste s više znakova i natpisa za orlovsku zastavu koja je pred 45 godina blagoslovljena u Mircima na otoku Braču.

Prof. je Kregar bio vrlo blaga i draga duša. Njegovo je mladenačko lice odrazivalo jednostavnost i kršćansku naivnost njegova srca, svoje je prihode navelike dijelio, a pametnim je riječima pomagao i svojim kolegama umjetnicima. Uvijek je živio kao savjestan svećenik, dugi je niz godina služio omladinsku misu u šentviškoj crkvi i rado dolazio na ispomoć kad je bio zamožen. Strpljivo je podnio tešku bolest raka koja ga je odnijela u grob. Svećeniku koji mu je podijelio zadnje sakramente rekao je: »Kako je to lepó, kako je to lepó!« Odar su mu postavili u novoj

auli ljubljanskog teološkog fakulteta pod njegovim mozaikom sv. Ćirila i Metoda gdje je njegov prijatelj pom. biskup Lenič održao bogoslužje riječi, a sutradan je pogreb vodio i uz druge govorio nadbiskup Pogačnik. R. i. p!

M. K.

O. STANKO VIDIĆ

Iznenadila me njegova smrt. Znao sam da je bolovao od rana na nogama. Trpio je od progresivne atrofije u hodanju, a umro je iznenađujuće brzo od galopantnog raka u crijevima. Živio je 79. g. i 126 dana.

Po godinama bili smo vršnjaci. Gimnaziju smo svršili u Sinju, filozofiju u Zaostrugu, teologiju u Makarskoj. Po godinu dana smo bili prefekti u sjemeništu. Dvije tri god. suplenti na gimnaziji i naši su nas starješine odredili iste godine za sveučilišni studij. God. 1923. u isti smo se rujanski dan ukrcali u Splitu na parobrod za Mletke gdje su nas dočekali naši profesori. oo. Eterović i G. Cvitanović. Drugi dan nas je odveo na kolodvor o. Eterović. Uzeo nam putne karte za Milan, a ukrcao nas u ekspresni vlak za Trident! Morali smo se na prvoj stanici iskrcati i čekati drugi vlak. I mjesto u 19 s. prispjeli smo u Milan u ponoć!

Blgp. o. Stanko ostao je u Milanu 2-3 dana. Kad je pošao otpratio sam ga na kolodvor. Otputovao je u Friebourg, u Švicarsku da se upiše na fakultet prirodnih znanosti, a ja sam ostao u Milanu i upisao se na Kat. Univerzi Srca Isusova u filozofsko-literarni fakultet. Nakon 4 godine obojica smo apsolvirali i doktorirali: on iz prirodnih znanosti a ja iz povijesti skolastične filozofije. Škol. god. 1927-28 vratili smo se u Sinj gdje smo bez prekida bili nastavnici na našoj Klasičnoj gimnaziji sve do prve polovice g. 1945.

Svršio je II svj. rat s različitim posljedicama za pojedince. I mi smo se rastali, a bili smo u dugom razdoblju od 1928 do 1945. nerastavljivi drugovi: gotovo smo svaki dan bili zajedno na šetnji po sinjskom polju ili po zelenim okolnim brežuljcima ili u pohodima neke braće po cetinskim župama. Češće smo u subotnja popodneva pješačili u Turjake da posjetimo simpatičnog starca »barbu« o. Jakova Latinca koji je sagradio novu crkvu sv. Ante, on svećenik pjesnik uzornog franjevačkog života i plemenite serafinske duše.

Bio je o. Stanko profesor prirodnih znanosti na našoj Gimnaziji. Osposobljen na fribruškoj universi u Švicarskoj, fine inteligencije i čvrstog pamćenja, kao nastavnik je vrlo dobro obavljao svoju profesorsku dužnost. Savjesno se pripremljao za sva predavanja. Čisto i bistro tumačio svojim studentima prirodoslovno-biološke probleme. Točno je ispunjavao i propisane satove i nastavne materijale. Studente je volio i oni su njega cijenili i voljeli. Bio sam mu 12 godina direktor, ali s njim nije bilo nikada nikakva problema, jer je svoje predmete uvijek bez prigovora primao i sve satove točno vršio. Bio je odličan nastavnik.